

Za gospodarje

Maribor, dne 29. decembra 1937

Novi proračun mariborskega cestnega odbora

Proračun mariborskega cestnega odbora za desni in levi dravski breg znaša 5.873.909 din. Dohodki 3.245.743 din. Izdatki so razdeljeni takole: upravni in pisarniški stroški 58.479 din, materijalni izdatki za vzdrževanje banovinskih cest 2.189.466 din, za dovozne ceste k železnici 38.450 din, za ureditev in obnovitev banovinskih cest 260.00 din, za novo zgraditev in preložitve banovinskih cest 1.500.000 din, za varstvo naprav 75.680 din, za vzdrževanje občinskih cest 417.626 din, za gradbeni sklad ali fond 194.910 din, za gradnjo novih občinskih cest 610.000 din. Primanjkljaj 2.628.166 din bo krit s doklado na neposredne državne davke v doseganju višini.

Potrebe ptujskega cestnega odbora

Proračun cestnega odbora v Ptujju za finančno leto 1938/39 je gotov in izkazuje izdatke v iznosu 2.427.450 din. Potrebe so za 721.008 din večje nego v tekočem letu, ker bo podaljšana dolžina od odbora vzdrževanih cest.

Izdatki so porazdeljeni takole: 45.160 din za osebne in upravne izdatke. Za vzdrževanje dovoznih cest 51.600 din, za pomožne osebe in mezde 221.808 din, inventar, motorna vozila in davki 29.900 din, podpore za občine 30.000 din, vzdrževanje cest 320.930 din, za dolgove 30.362 din, za upravljanje premoženja 24.000 din, brod pri Zavrču 32.500 din, gradbeni fond 50.000 din in za nove gradnje terboljšanje banovinskih cest 340.999 din. V to vsoto spadajo tudi izdatki za gradnjo mosta preko Dravinje pri št. Vidu pod Ptujem v iznosu 150.000 din kot prva rata.

Zvišanje proračuna je bilo potrebno, ker so bile doslej potrebe velikokrat preizkreno predvidevane in odbor ni mogel zadostno skrbeti za vzdrževanje cest.

Dohodki izkazujejo napram izdatkom primanjkljaj 862.695 din.

Kadi oboroževanja — prikrajšanje prehrane

Nemčija tišči s vsemi silami v ospredje oborožitev, za katero pa ji primanjkuje denarja. Da pa bodo Nemci ljub denarni revščini oboroženi po programu, kakor so si ga načrtali, bodo prikrajšali narod na prehrani.

Hitlerjevi vladarji Nemčije bodo za bodoče narekovali narodu, koliko in kak kruh bo smel uživati sedaj, ko je že minulo toliko let po svetovni vojni, med katero so strašile in tirale priprosti narod v obup vsemogoče karte, predvsem pa krušne. Nemčija mora redno uvažati šite iz tujine. Letos ga bo morala še v večji meri, ker je bila letošnja štev mnoge slabša od lanske. Lani je morala Nemčija uvažati pšenice 863.000 ton, za katero je izdala okoli 100 milijonov mark, letos bi morala uvažati pa 1,10 milijona ton, ker je bila štev znatno slabjša. Tudi štev rži je dala letos za približno 650.000 ton manj kot lani. Samo krompirja je pridelala Nemčija letos več kot druga leta. Čiste pšenične moke v Nemčiji ne bo več. Po celi državi se mora peči enoten kruh na karto. Enotna peka slabega kruha se doslej ni obnesla. Dognani so, da je ta po predpisih poslabšani kruh po gorskih krajih prav užiten, v Berlinu pa tako slab, da se vse pritožuje.

Z mrzlično naglico delajo nemški strokovnjaki poskuse, da bi iznašli nov način peke kruha, in sicer na ta način, da bi poslabšani kruh zadovoljeval ljudske množice.

Da bi se kmetje laže odločili za krmiljenje živine s koruzo, je nemška vlada znižala ceno koruze za 20 mark na 1000 kg. Nemški podeželski narod in seve tudi mestni sta silno nevoljna na najstrožje vmešavanje državne oblasti v gospodarstvo in prehrano ljudi in živali.

Vsi nemški mlinarji so že dobili ukaz, da boljše zmeljejo žito; na ta način bi se moglo dobiti za 12 do 15 odstotkov več moke. Seveda pa bo potem tudi manj otrobov, ki pa so potrebni za krmo. Te naj

nadomesti cenena koruza, ki bi se uvozila iz tujine. Nadalje morajo mlini dodati pšenčni moki 7 odstotkov koruze, rženi pa 6 odstotkov krompirja.

Po Nemčiji so pričeli živahno propagando za to, da se nič kruha ne zavrže. Po vsej državi zavrženi kosi kruha predstavljajo velikansko množino. S skvarjenim, plesnivim in neužitnim kruhom krmijo po nemških velemestih prešiče. Po mestih je videti posebne vozove, kateri zbirajo vse mogoče odpadke živil.

Nikakor ni Nemcem uspelo, da bi bili z uporabo umetnih gnojil zvišali donos žetve. Nemški poljedelec je že več nego dovolj uverjen, da poslabša s predolgim uporabljanjem kemičnih gnojil zemljo in kakovost plodov.

Pri vsem na kratko povedanem je treba pomniti: Ako izide v Nemčiji od državne gospodarske urada kaka odredba, se je mora držati vsak, ker kazni so neverjetno visoke, hude in brezobzirne!

*

Ljudski pravnik.

Izvršba v njivo, ki še ni prepisana na dolžnika. F. A. v P. Nek posestnik je prodal neki osebi svoje posestvo, razen pol oralna njive, ki bi naj po njegovi smrti pripadla njegovemu sinu. Ta sin je tožil navedeno osebo na razveljavno kupoprodajne pogodbe, je pa tožbo v dveh instancah izgubil in mora toženki povrniti pravdne stroške, ki znašajo 10.000 din. Vprašate, ali zamore toženka poseči na gori omenjeno njivo, čeprav še ni prepisana na sina (njenega dolžnika). — Ako je njiva dolžniku že prisojena od zapuščinskega sodišča, naj si da upnica izvršilnim potom predvsem preodkazati dolžnikov zahtevkov na vknjižbo njegove lastninske pravice. Ko bo potem upnica predlagala vknjižbo lastninske pravice v prid dolžniku, bo lahko hkratu dala na zemljišče predznamovati zastavno pravico v prid svoje terjatve, ako sodba še ni pravomočna; ako pa je sodba že pravomočna, lahko zastavno pravico že vknjiži ali pa kar predlaga prisilno dražbo njive. Ako dolžnik noče plačati prenosne takse in se morda radi tega vknjižba lastninske pravice še ni izvršila, naj se da upnica pooblastiti, da ona plača takso na račun dolžnika. — V primeru, da dolžnik svoje dedne pravice še ni uveljavil, ne bi mogla upnica ničesar ukreniti, ker dedna pravica kot taka ni rubljiva.

Izterjavanje terjatve od firme. G. F. na Z. G. Neka ljubljanska tvrdka Vam dolguje znesek, ki ste ga že iztožili in predlagali ste tudi izvršbo zoper tvrdko že julija t. l., a še nimate nikakega sporočila o uspehu in vprašate, kaj Vam je storiti. — Pišite izvršilnemu sodišču v Ljubljani, zakaj Vam ne pošljejo nikakega obvestila o uspehu rubeža. Najbrž se je izgubilo. Ako bodo sporočili, da je bil rubež brezuspešen, predlagajte, naj se dolžni tvrdki naloži položitev razodetne prisege, da boste videli, ali in kje ima kako premoženje (terjatev), in potem sezite z izvršbo na dotično premoženje. Ako pride do dražbe zarubljenih predmetov, je Vaša skrb, da poskrbite za kupce, ker sicer se izvršba ustavi. Kupcev ne bo težko dobiti, ker znaša izklicna cena le eno tretjino cenline vrednosti.

Že odpravljena sestra zahteva še 20.000 dinarjev. R. Č. S. Leta 1928 ste se pred notarjem s svojo sestro tako poravnali, da ji izplačate 10.000 din in obdržali ona vinograd, vse drugo premoženje, »kar bi dobila po očetu in materi«, pa naj ostane Vam. Izplačali ste sestri dogovorjenih 10 tisoč dinarjev, sedaj pa, ko jih je že porabila, Vas toži na plačilo še nadaljnjih 20 tisoč dinarjev, o katerih nikdar ni bilo govora. Vprašate, kako bi se izognili tožbi in ali Vas bodo morda zadeli kakšni stroški. — Tožbi se ne morete ogniti in stroški Vas bodo zadeli v toliko, da si boste morali najeti odvetnika, ker je za stvar pristojno okrožno sodišče, katerega odvetnika boste morali v slučaju, da sestra nima nikakega premoženja, sami plačati, čeprav bo sestra pravdo zgubila. Seve, ako ima sestra še vinograd, boste lahko z izvršbo posegli na ta vinograd. Ni nam jasno, kako da se je sestra odpovedala temu, kar bi naj dobila od staršev. Ali je šlo za odpoved bodoči dediščini, ali pa sta se morda poravnala v zapuščinskem postopanju po pokojnih starših? Opozarjamo, da se dedna odpoved mora veljavno skleniti le z zapustnikom (torej s starši), ne pa z bratom-sodediščem.

Ponovna rubež vžle plačane terjatve. V. J. v K. Dolgovali ste trgovcu večjo vsoto in ko je zoper Vas uvedel izvršbo ter dal odgnati Vašo živino, ste mu plačali celo terjatev. Vžle temu je izposloval ponovno rubež Vaše živine. — Ko ste napravili rekurz zoper ponovno rubež, so Vas na cesti napadli neki neznanci in Vi sumite, da radi tega, da Vam odvzamejo živino. —

Ako ste res plačali celo terjatev s stroški vred, bo izvršba vsekakor sigurno ustavljena. Rekurs sicer ni bil na mestu, pač pa predlog na ustavitev izvršbe in ako bi zahtevajoči upnik ugovarjal ustavitvi, tožba zoper upnika.

Orožniki zaplenili kupcu gramofon, M. D. v š. Orožniki so Vam zaplenili gramofon, ki ste ga kupili od dveh fantov. Ako Vam orožniki niso povedali vzroka odvzema gramofona in tudi na sodišču še niso zadeve prijavili ter utemeljili svoj postopek, vprašajte (lahko pisмено) pri poveljstvu orožniške čete v Ptuj, zakaj Vam ga ne vrnejo. Ako imate priče, da na Vaš gramofon igrajo, lahko to omenite. Ako je bil gramofon morda ukraden, Vam prodajalca jamčita za škodo, ki bi jo Vi utrpeli, ako gramofona ne bi dobili nazaj, da bi se izročil pravemu lastniku.

Prošnje za izstavitve ubožnega spričevala ni treba taksirati. Isti. Čudno se nam zdi, da zahteva občina 10 din kolika od vas, ko ste prosili za ubožno spričevalo za Vašega varovanca, v čigar imenu bi radi vložili izvršilni predlog zoper varovančevega nezakonskega očeta. Predvsem Vas opozarjamo, da varovanec ubožnega spričevala sploh ne potrebuje, marveč mu pravico revnih podeli varstveno sodišče, pri katerem lahko predlagate izvršbo. Ako pa varstveno sodišče ne bi bilo pristojno za dovolitev izvršbe, Vam bo pa vsaj izstavilo spričevalo o ubožnosti varovanca. — Občini ni treba sestavljati — v nobenem primeru — kakega zapisnika, ako kdo prosi za ubožno spričevalo. Prošilec naj sam izpolni zadevno tiskovino (uverjenje o imovinskem stanju) in naj jo da županu le v podpis. Po taksnem zakonu je poslovanje o stvareh, ko gre za podelitev pravice revnih, takse prosto.

Izplačevanje vlog zaščitenega zavoda. Rentni davek. I. M. v Zg. K. Ako je denarnemu zavodu, čigar hranilne knjižnice posedujete, res dana zaščita, tedaj Vam ni zavod dolžan izplačati več nego določa zadevni plačilni načrt. Naj Vam ga pokažejo. Tudi potom sodišča ne morete doseči kaj več. Obrestna mera zaščitenih zavodov se res suče le okoli dveh, odnosno celo enega odstotka. Rentni davek ste dolžni plačati Vi, ako se ni hranilnica napram Vam izrecno zavezala, da ga bo za Vas plačala ona poleg obresti. Iz načrta bo razvidno, pod kakšnimi pogoji sme hranilnica izvr-

šiti kako posebno izplačila. Naš minister dr. Krek poroča, da bodo naši denarni zavodi kmalu dobili na razpolago sredstva za svojo likvidnost. Tako upamo, da boste tudi Vi prišli do svojega denarja.

Podpora revni vdovi po lovskem pazniku, S. E. pri Sv. J. Vprašate, ali in kje bi mogli dobiti kako podporo, ko ste uboga, bolna vdova s petimi nepreskrbljenimi otroci. — Po zakonu je le pristojna občina dolžna skrbeti za svoje uboge občanarje. Odstopili smo Vašo prošnjo Karitativni zvezi (to je osrednji dobrodelni organizaciji) v Mariboru, da Vam po možnosti (sredstev je malo, prošnikov pa obilo) nakaže podporo. — Ena izmed dveh Vašemu pismu priloženih znamk je bila že rabljena. Opozarjamo Vas, da mora prejemnik s tako znamko opremljenega pisma plačati kazensko, to je dvojno poštnino, pošljalec pa se mora eventualno zagovarjati radi prevare.

Mejaši nočejo čistiti občestnih jarkov. U. K. V. Z banovinske ceste se steka voda v občestne jarke, s teh pa bi se morala po posebnih jarkih odtekati po posameznih zemljiščih. Vi sicer jarke, ki so na Vašem svetu, snažite in od časa do časa poglavljate, lastniki sosednih zemljišč pa svojih jarkov že več let ne snažijo, tako, da se radi tega mnogo več vode s ceste, odnosno občestnih jarkov odteka na Vaše zemljišče in imate škodo zaradi prevelike vlage. Prošnje pri občini in okrajnem cestnem odboru, da bi se pri mejaših posredovali, da bi očistili svoje jarke, so bile brezuspešne. Na Vaše vprašanje, katera oblast bi Vam utegnila pomagati, Vam svetujemo, da se obrnete na okrajno glavarstvo s prošnjo, da ukrene potrebno.

Gospodarske raznoterosti

Krog statistike cest v Sloveniji. Poleg 615 km državnih ima naša banovina še 4119 km banovinskih (1193 km I. reda in 2921 II. reda) in 18.527 km občinskih cest. Proračuni cestnih odborov v naši banovini znašajo v tekočem proračunskem letu 35 milijonov din.

Nemci uporabljajo milo iz premoga, da štedijo z lojem. Februarja leta 1936 je uspelo nemški industriji v Forurju izdelovanje mila iz premoga. Koj hiro po tej iznajdbi se je vrgla Nemčija na izpopolnitev nove industrije. Letos so že bile v Nemčiji na delu tvornice, ki so izdelale

20.00 ton mila iz premoga. Novo mlino industrije hoče Nemčija povečati tako, da bo smogla letnih 60.000 ton novega mila. Kakovost premogovnega mila je po nemškem zatrdilu ista kakor iz loja, stroški pa so nekoliko večji kot za naravno mlo. Letno uvozi Nemčija okoli en milijon ton loja za izdelovanje mila, kar jo velja letno okoli 300 do 350 milijonov mark. Z novim mlom si bo država izdatke za loj prihranila. Mlo iz premoga je bilo v zadnjih tednih po vsej Nemčiji predano prometu brez predhodne napovedi.

Dopisi

Slovenske Konjice. (Stanovsko strokovni tečaj Kmečke zveze.) Glavni odbor Kmečke zveze v Ljubljani priredi v dneh od 4. do 27. januarja 1938 stanovsko strokovni tečaj za člane Kmečkih zvez v konjiškem okraju. Tečaj se bo vršil v dvorani Katoliškega društvenega doma v Slov. Konjicah. Predavanja se bodo vršila dvakrat tedensko, ob torkih in četrtekih od dveh do šestih popoldne. Vsak kmet, ki mu je do napredka in izboljšanja v poljedelstvu in ki čuti potrebo do širše stanovske izobrazbe, bo razumel veliko važnost tega tečaja. Tečaj bodo vodili strokovnjaki v kmetijskih vprašanjih. Obravnavala se bodo vprašanja, ki so važna za kmeta, bodisi v strokovnem, bodisi v splošno kulturnem oziru. Tečaj bo na drugi strani nudil kmetom globlji pogled v organizacijo Kmečke zveze, ki si je stavila za plemeniti cilj, pomagati našemu kmetu do izboljšanja razmer in dvigniti ga na najvišjo stopnjo strokovne izobrazbe. Opozarjamo tudi, da bodo oni kmetje, ki se bodo točno udeleževali tega tečaja, deležni ugodnosti za pospeševanje kmetijstva od strani oblasti. Dostop na tečaj je dovoljen tudi nečlanom. Odzovite se vabilu vaše organizacije, ki vam bo pripomogla potom strokovnjakov iz Ljubljane in drugod do višje izobrazbe, ki je tako potrebna našemu kmetu v današnjih razmerah. Naj ne bo hiše v konjiškem okraju, ki bi ne poslala na tečaj vsaj enega udeleženca.

Sv. Vid pri Ptuj. Tudi mi v Sv. Vidu smo prišli do tega spoznanja, da je danes potrebno, da je kmečki človek organiziran. Na vseh koncih nas stiska kriza. Posebno onemu prav nič ne prizanaša, ki stoji neorganiziran, nezaupljiv ob strani. Da bi se lažje skupno borili ter da bi črpa-

li iz nepotrebnih strokovnih listov znanja, smo ustanovili 28. novembra 1937 v pri nas podružnico Sadjarskega in vrtnarskega društva, ki je takoj začela pridno delovati. Vsak stan se pridno strokovno izobrazuje. Najbolj pa je strokovna izobrazba potrebna nam posestnikom. Vplši se takoj v novo ustanovljeno strokovno društvo! Zavedaj se tega, da je le v slogi moči!

Šaleška dolina — Šoštanj. V našem Slomšekovem domu se vrši od 8. do 26. januarja vелеvažen kmetijsko-gospodarski tečaj. Predavanja bodo o važnosti stanovske izobrazbe, o kmečkem knjigovodstvu, o zdravljenju bolne živine, o gospodarskem merstvu, o zadružni skupnosti v gozdarstvu in travništvu, mlekarstvu in sadjarstvu ter o postavah za kmeta. Tečaj je od 2. do 26. januarja v sledečih dneh: 3., 5., 10., 12., 17., 19., 24. in 26. Vse kmete nujno vabimo, da se ga gotovo udeležijo! Pokažimo, da hočemo poglobiti sadove velenjskega tabora. Kmečki pozdrav — in na svidenje!

Tržna poročila

Cene živini, svinjam in kožam v Ptuj. Voli I. vrste 5.50 din, II. vrste 5, III. vrste 4.50; telice I. vrste 5.75 din, II. vrste 4.75, ste 5 din; prašiči špeharji 7.25, pršutarji III. vrste 4; krave I. vrste 6, II. vrste 4, III. vrste 2.50; teleta I. vrste 6 din, II. vrste 6.25; goveje meso prednji del 10 din, zadnji del 12, II. vrste prednji del 8, zadnji 10; svinjina 13, svinjska mast 16.50, slanina 15 din; čisti med 18, goveje sirove kože 12, telečje 17, svinjske 10 din kilogram.

Vinske cene v Ptuj. Novo navadno vino je v Ptuj po 3.75 do 4.50, kvalitetno 4.50 do 7, navadno staro vino 5.50—6.50, kvalitetno staro 7 do 9 din liter.

Živinski sejem v Kranju 20. decembra. Na sejmu je bilo prignanih 60 volov, 30 krav, 3 teleta, 9 telic, 3 bikci, 52 konj in 75 prašičev. V inozemstvo ni bilo prodano nobeno živinca. Cene so bile: voli I. vrste 6, II. vrste 5.50, III. vrste 5; telice I. vrste 6, II. vrste 5; krave I. vrste 5.50, II. vrste 5, III. vrste 4.50; teleta I. vrste 8, II. vrste 6 do 7 din; prašiči špeharji 8—8.50, pršutarji 7—7.50 din za kilogram. — Pujski 6 do 7 tednov stari 150—110 din. — Goveje meso I. vrste 10—12 din, II. vrste 8—12, III. vrste 7—9 din; svinjina 16, slanina suha 20—24, svinjska mast 19 din kila.

